

Корицама најпознатије књиге српског филозофа Радомира Константиновића можете једнократно да опаучите неистомишљенике, стекнете месташце под сунцем евроатлантске политике, привид академске висине и неопходан имунитет за кључна морална питања. Уколико ту књигу ипак прочитате, сумнам да ћете пожелети икада више олако да витлате њеним бритким насловом по политичким вратовима. Чак и ако сте европаланчанин чија последња камила скапава тако безнадежно источно од српске фатаморгане зване европски пут

Унети у новинарски текст парафразу филозофског дела, крајњи је професионални ризик. Ипак, решио сам да ризикујем у случају Философије паланке Радомира Константиновића. Ово знатно дело, по природи познавања може да се упореди само са Капиталом Карла Маркса: ретко ко га је заиста прочитао, али сви знају све о њему и лако се позивају на његов ефектан наслов, згодан да се дисквалификује и манипулише до бесвести.

Путин у европаланци

Читајући прошлонедељне завршне одјеке посете Владимира Путина Србији у новинама, наишао сам на један врло амбициозан коментар. Аутор Данаса поредио је гостопримство Путину са „шићарцијском филозофијом паланке“ и пронашао како су се „српски политичари нападно и невешто удварали руском премијеру“ због његове неприкосновене популарности у Србији.

А све то не би било тако страшно, каже коментатор даље, да то паланачко кокетирање са Владимиром Владимировичем с једне стране не носи ризик опасног везивања Београда за Москву, а са друге прети да Србију удаљи од Европске Уније (ЕУ).

Осим тога, примећено је и да се иза српско-руске сарадње крију „калкулације везане за наставак трке с Вашингтоном око утицаја у Европи“. Јер, после пада Берлинског зида „Србија је практично једини савезник Русије преко кога она може да остварује своје енергетске, политичке и одбрамбене интересе у ЕУ“, пише у коментару уз опаску да

Путин у Србију свакако није дошао због панславизма и православља.

Зашто је ширење сарадње Београда и Москве баук ког треба прво медијски исмејати, као изданак типично паланачког политичког нагона, а онда га огласити за нечастиву варијанту могуће будућности? И да ли је Србија баш једини партнер Русије у Европи?

Премда у фамозној Философији паланке јасно пише да паланачки дух опстаје на принципу исмевања свега онога што се разликује од паланачких стереотипа, а баук Москве јесте један од најснажнијих стереотипа евроатлантиста у региону, вредно је ставити на чињеничну пробу кључне тврдње Данасовог коментатора.

Паланка је верна себи, а не чињеницама

Замерати 2011. године Београду амбицију ширења сарадње са Русијом, приличан је политички аутизам, зато што је баш сарадња са Москвом један од најважнијих приоритета политике саме ЕУ.

Русија је иницијатор нове, квалитетније архитектуре европске војне безбедности од оне коју нуди НАТО. Москва са кључним државама континенталне Европе ради на пројектима енергетске безбедности Старог континента. Осим тога, трговинска размена Русије и ЕУ током прошле године значајно је повећана и за првих девет месеци 2010. године вредела је око 175 милијарди евра, при огромном дефициту на бриселској страни.

Немачке и остале европске компаније у Русији имају послове вредне десетине милијарди долара, а Русија са кључним државама континенталне Европе има потписане уговоре о стратешком партнерству, какав ће ускоро потписати и са Србијом.

Русија је прихватила неке од европских стандарда и све више отвара своје тржиште за стране компаније, пре свих оне из ЕУ.

Поврх свега, а за Србију би то могло да буде веома важно због решавања питања Косова и Метохије, Русија је ЕУ предложила недавно заједничку борбу против шверца дроге из Авганистана. Реч је о плану „Дуга 2“, који би поред ЕУ могао да обухвати и НАТО.

Са друге стране, Србија управо са Немачком и Италијом, најзначајнијим партнерима Русије у Европи, остварује највећу робну размену. Између ове две државе, на лествици српске спољнотрговинске размене налази се Русија.

Према подацима из билтена Института за тржишна истраживања, српска размена са Немачком износила је 2,01, са Русијом 1,99, а са Италијом 1,81 милијарду долара. Овоме треба додати и да размена са Русијом бележи огроман раст од 17,5 одсто.

Када смо код православља, треба се сетити да је Русија само прошле године издвојила милионе долара за обнову и заштиту српских средњовековних манастира, цркава и споменика на Косову и Метохији.

Повремени неспоразуми Брисела и владе у Москви, који напрасно обрадују европаланчане, не односе се на суштину, него на форму сарадње. У тој, пре свега правној утакмици, обе стране чврсто бране своје интересе и мере корисност сваког потеза. Али, нико од њих не сумња да ће ЕУ у стварности бити све упућенија на Русију и њене глобалне потенцијале. *(Више информација о овоме може да се пронађе и на: www.eeas.europa.eu/russia/news)*

Евролажа и парафраза

За Србију није корисно европаланачко виђење спољне политике кроз хладноратовске растере добрих и лоших момака. У Философији паланке пише да је управо стагнација основа паланачког духа и да је дух паланке иницијално супротан философији развоја. Европска политика Србије без кичме, какву познајемо, чедо је паланачке свести. Она није политика општег добра државе, него користи страначких мрежа и економске класе која мреже подржава.

У европаланци приватна предузећа министара баве се инцестуозном трговином са државом. У европаланци монополи формално не постоје, а у стварности гуше националну економију. У европаланци на снази је антидемократски Закон о јавном информисању, а емисија на државном радију која нуди алтернативу бива укинута руком која промовише либералне европске вредности. Кулоарима европаланке брује приче о недемократским режимима који не проналазе убице новинара, баш као и сама европаланка.

После посете руског премијера, у Србију су похрлили европски званичници, баш као што у паланци похрле радозналци након одласка важног госта. Међу њима је био и Стефан Санино, заменика генералног директора Директората за проширење Европске комисије. Ево шта је он поручио својим српским домаћинима:

„...Важно је да проширење посматрамо у широј европској перспективи и да видимо да се цео регион креће ка европској димензији. Треба гледати у будућност и размишљати о будућој припадности читавог региона ЕУ, где су границе мање важне од кретања људи, робе и новца. Оно што данас изгледа сувише компликовано сутра може постати веома лако...“

Европски бирократа Србији је поручио да цела неће ући у ЕУ. Европаланка била је ипак задовољна. Формално добијање статуса кандидата за члана ЕУ моћи ће да искористи за изборе, уместо да изборе користи да постане што бољи кандидат.

За крај, ево моје омиљене парафразе Философије паланке:

„Искуство нам је европаланачко. Понекад, опасно је (и кажњиво) рећи то на ухо европаланачкој охолости; понекада, међутим, ова реч иде до појма судбинског: европаланка је, каже се, наша судбина, наш зао удес. Нема, нити може да буде промене. Историја нас је заборавила, као у некаквој великој расејаности. Између Београда и Брисела, овако заборављен, свет европаланке није ни Београд ни Брисел. Дух његов, међутим, јесте дух између страначког, као идеално-јединственог, и светског духа, као идеално-отвореног. Када овај дух овако говори о својој злој судбини, он говори о својој изузетности из историје. Али, и када је оглашава за проклетство, он „хоће“ ту изузетност.

Основна претпоставка духа европаланке негде је у томе: да је то дух који, заборављен од историје, покушава сада овај удес да преобрази у своју привилегију, тиме што ће и сам (онако како се клин клином вади) да заборави историју, овим забором да се овековечи у самом себи, заверен трајању, с ону страну времена. А време је с друге стране Европске Уније, тамо где почиње светски хаос или хаос апсолутно-отвореног света.“

(Глас Русије)